

Näkökulmia luvun 7 tehtäviin ja kuviin

1. Vastaa kysymyksiin renessanssista.

a) Määrittele käsite renessanssi.

Antiikin kulttuuria ihannoiva ja keskiaikaista kulttuuria väheksyvä kulttuurikausi (antiikin ”uudelleen syntyminen”); alkoi Pohjois-Italiasta 1300-luvun alussa, kukoisti 1400–1500-luvuilla ja päättyi 1600-luvun alkupuolella

b) Miksi renessanssi syntyi juuri Pohjois-Italiassa 1300-luvulla?

- Ristiretket kulkivat Pohjois-Italian kautta ja synnyttivät uusia kauppareittejä.
- Kaupunkien kasvu ja kaupan elpyminen loivat uutta varallisuutta ja rahatalous elpyi.
- Pohjois-Italian itsenäiset kaupunkivaltiot ja niiden ruhtinaat kilpailivat ja korostivat asemaansa palkkaamalla hoveihinsa taiteilijoita ja tiedemiehiä. Myös katolinen kirkko lähti mukaan vallan korostamiseen ja maallistui.

2. Ota kantaa väitteeseen: Renessanssi oli Euroopan kulttuurin kultakausi.

Puolesta:

- kulttuurin kehitystä tapahtui paljon, esimerkiksi taide kehittyi
- uteliaisuus ja uusi tiedekäsitys johtivat tieteiden kehittymiseen
- antiikin kulttuurin elvyttäminen ja ihannointi
- merkittäviä taiteilijoita, joiden teoksia ihailaan tänäkin päivänä
- yksilöllisyyden korostus
- järjen ja oppineisuuden korostus
- kulttuurilla oli paljon tukijoita ja sillä osoitettiin varallisuutta

Vastaan:

- aikakautta ihannoitu kriiikkittömästi samaan tapaan kuin antiikkia
- renessanssi ei juuri koskenut tavallista kansaa
- renessanssi sijoittuu osin keskiajalle, jota renessanssin edustajat pitivät pimeänä aikakautena
- yksilöllisyyden korostus alkoi jo keskiajalla
- naisen asema ei parantunut
- uskomus astrologiaan ja magiaan oli edelleen vahva
- sodat ja kilpailu kaupunkivaltioiden kesken tekivät aikakaudesta väkivaltaisen
- yleisnerojen merkitystä on ylikorostettu (esimerkiksi da Vinci)

3. Tee käsitekartta, josta käy ilmi renessanssin vaikutus taiteeseen ja tieteeseen.

Tiede:

- Tiede kehittyi, koska irtauduttiin keskiaikaisesta tiedonkäsityksestä.
- Humanistit tutkivat antiikin käsikirjoituksia ja nostivat uudelleen esiin monia antiikin aikaisia tieteellisiä teoksia.
- Renessanssiaikana kehittyivät mm. matematiikka, tähtitiede ja anatomia.
- Kirjapainotaidon myötä uudet tutkimukset ja ajatukset levisivät aiempaa helpommin.
- Tieteen kehittyminen edesauttoi uusien keksintöjen syntymistä, mikä puolestaan mahdollisti esimerkiksi löytöretket.

Taide:

Tieteen kehittyminen heijastui taiteisiin. Esimerkiksi matematiikan kehittyminen näkyi maalaustaiteessa keskeisperspektiivin yleistymisenä, anatomian tutkiminen mahdollisti tarkat ihmisvartalon kuvaukset ja kemian edistysaskeleet auttoivat öljyväreiden kehittämisessä.

4. Esseetehtävä: Miten renessanssin ihmishanne erosi keskiaikaisesta ihmishanteesta?

- Keskiajan ja renessanssin määrittely ja ajoitus.
- Keskiajan ihanneihmisen piirteitä: hurskas, nöyrä, yhteisönsä jäsen, vaatimaton, hyväsydäminen, kuuliainen esivallalle ja kirkolle.
- Renessanssiajan ihanneihmisen piirteitä: voimakastahtoinen, yksilöllinen, monilahjakas yleisnero, utelias, hyvätapainen, keskustelutaitoinen.
- Keskiajalla ihmishanne oli kirkon sanelema, kun taas renessanssiaikana se maallistui.
- Vastauksessa esimerkkejä eri aikakausien ihmisistä: keskiajalla esim. Tuomas Akvinolainen, renessanssin aikana esim. Leonardo da Vinci.

5. Tarkastele Lucas Cranach nuoremman maalausta *Pariksen tuomio (1528)*.

a) Selvitä, mikä tarina on maalauksen aiheena.

- Pariksen tuomio liittyy Troijan sotaan.
- Zeus määräsi Pariksen erotuomariksi Heran, Pallas Athenen ja Afroditen riidassa, joka syntyi kysymyksestä, kuka kolmesta jumalattaresta oli kaunein.
- Paris valitsi Afroditen, joka oli luvannut hänelle maailman kauneimman naisen, Spartan kuninkaan Menelaoksen puolison Helenan. Paris ryösti Helenan hänen mieheltään. Troijan sodan väitetään alkaneen siitä, kun spartalaiset tulevat hakemaan Helenaa pois Troijasta.

b) Mitä renessanssiajan maalaustaiteelle tyypillisiä piirteitä löydät teoksesta?

- Maalauksen aihe on antiikin myytistä.
- Antiikin tavoin renessanssiajan taiteessa kuvattiin alastomia ihmisiä, kuten maalauksen kolme sulotarta. Naisten jalat ovat klassisessa asennossa, jolloin paino on toisella jalalla.
- Vaikka tarina on antiikista, miesten vaatetus edustaa renessanssimuotia.
- Maalauksessa näkyy renessanssiajalla kehitetty keskeisperspektiivi, jonka avulla saatiin syvyytsvaikutelma.
- Taustalla pilkottaa kaupunki, jonka edustalla on laiva. Renessanssin maalaustaiteelle oli tyypillistä, että tausta kuvattiin tarkasti ja totuudenmukaisesti. Usein taustalla oli jokin oikea maisema. Kaupunki ja sen edustalla oleva kolmimastolaiva heijastelee renessanssiajan kaupankäynnin vilkastumista.
- Maalaus on öljyvärimaalaus, jossa on käytetty kirkkaita värejä.
- Maalauksessa on paljon yksityiskohtia. Esimerkiksi ihmisten kasvopiirteet ovat yksilöllisiä.
- Vasemmassa yläkulmassa on enkeli tai amor, joka ampuu rakkauden nuolia.